

De promovendikring

Achtergrond, ontstaan, deelnemers, functioneren, verwachtingen over een nieuw fenomeen

door Prof.dr.A.(Arno) F.A. Korsten (16 jan. 2007)

De identiteit	
Wat de promovendikring is	<p>De kring omvat een geheel van universitair afgestudeerde personen die willen promoveren tot doctor aan een Nederlandse universiteit op basis van een proefschrift waaraan een wetenschappelijk onderzoek ten grondslag ligt naar een vraagstuk op het vlak van het openbaar bestuur in ruime zin (in casu overheid en/of overheidsorganisaties in hun relatie met burgers, groepen, organisaties).</p> <p>De kring werkt onder leiding van de beoogde promotor prof.dr. A. Korsten.</p> <p>Naar verwachting zal promotie kunnen plaatsvinden aan de OU, eventueel aan de UM.</p> <p>Te bepalen op basis van initiatief van de promotor, die aan beide universiteiten verbonden is maar een hoofdfunctie heeft bij de OU. Promoveren bij de OU ligt voor de hand, tenzij.....</p>
Initiatief	<p>Het is een aan de hoogleraar bestuurskunde Korsten gelieerde kring. Ontstaan in mei 2006. Korsten, verbonden als hoogleraar bedrijfs- en bestuurswetenschappen aan de OU en tevens bijzonder hoogleraar bestuurskunde aan de Universiteit Maastricht nam het initiatief.</p> <p>'Ik zag veel buitenpromovendi in Nederland falen. Ik wil niet dat dit mij overkomt. Bovendien bleek dat individuele begeleiding van een groot aantal enigszins ondoelmatig. Dat zag ik bij andere hoogleraren in Nederland. 'Klasjes' die alleen dreven op initiatief van promovendi waren als remedie echter niet altijd een succes. Dus besloot ik zelf de leiding te nemen. Ik wil meer succeskans, ook in mijn eigen belang'.</p>
Uniek?	Er is geen ander (succes)voorbeeld van een promovendikring bekend.
Leiding	Prof.dr. A.Korsten (OU/UM). Zie www.arnokorsten.nl
Het waarom	
Aanleiding	<p>Gebleken is dat de kans dat buitenpromovendi falen in het promotietraject vrij groot is. Een dergelijke uitkomst is, ook al aanvaard men dat promovendi zelf verantwoordelijk zijn, minder gewenst voor een westerse universiteit binnen een (verdere) ontwikkeling naar een kenniseconomie en uit een oogpunt van persoonlijke effectiviteit van promovendi en hoogleraar-promotor.</p> <p>Buitenpromovendi zitten niet erg in een academisch klimaat. Hun reflectie voltrekt zich sterk in eenzaamheid. Ze bezoeken doorgaans niet regulier congressen waar ze papers presenteren en zo leren wat goed en slecht is.</p> <p>Een promovendikring kan een bijdrage zijn aan de oplossing van deze problemen zijn.</p> <p>Begeleiding van afzonderlijke promovendi door een hoogleraar is bovendien al gauw ondoelmatig, en een kring kan daarom ook in dat opzicht een stap voorwaarts zijn. De deelnemers verlichten het werk van een promotor doordat ze elkaar ook ondersteunen en kritiseren.</p> <p>Een promovendikring is dus een stap ter verdere bevordering van een academisch klimaat voor promotie.</p>

Achterliggende inspiratiebron	<p>Hoogleraar deed jaren terug een onderzoekje naar succes- en faalfactoren van promovendi. Wie faalt waarom? Wie faalt aanvankelijk maar promoveert later toch? Wat is doorslaggevend voor succes?</p> <p>De hoogleraar heeft inmiddels zelf vijf promovendi over de eindstreep gebracht: 3x aan de UM, 1x aan de OU, 1x aan de UU. Lid van meer dan 20 manuscriptcommissies (Leiden, Utrecht, Nijmegen, Maastricht).</p>
Instemming: Past een promovendikring binnen de OU of een andere universiteit?	<p>Hoogleraren worden geacht als promotor op te treden. Dat is een reguliere taak. Nergens staat echter dat een promovendikring verplicht of wenselijk is.</p> <p>Binnen de OU en UM is dit onderwerp overigens wel besproken. Het is enthousiast ontvangen door de decaan van Managementwetenschappen OU (prof.dr. van de Bosch) en van Rechtswetenschappen UM (prof.mr. Heringa)</p>
De ambitie	
Doel	<p>Doel:</p> <p>Van de kant van de promotor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het doelmatig geven van advies van de zijde van de promotor aan zijn promovendi op het vlak van onderzoek, academische gewoonten, aspecten van promoveren, enz. ; • het scheppen van een academisch klimaat van steun zoeken en kritiseren; <p>Van de kant van deelnemers:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het elkaar onderling ondersteunen in de vorm van het doen van literatuursuggesties, onderlinge samenwerking, het doen van handreikingen of kritiek uitoefenen op elkaars teksten; • de kring is een bijdrage aan het motiveren van deelnemers. <p>Voor beide 'partijen':</p> <ul style="list-style-type: none"> • het uiteindelijk vergroten van de succeskans om te komen tot publiceerbare tussenproducten en de uiteindelijke promotie. •
Voorwaarde	
'Schaal' als voorwaarde voor een goed functionerende kring?	Een promovendikring heeft alleen zin als er sprake is van een zekere massa. Eerst dan kan men elkaar helpen en ontstaat er enige affiniteit tussen bepaalde deelnemers als gevolg van een bepaald theoretisch vertrekpunt of onderwerpkeuze. Als er een bepaalde omvang is aan deelnemers lukt het ook om collega's te interesseren om een inleiding te houden voor de groep.
Hoe groot mag de kring worden? Wat mag de schaal zijn?	Deze vraag komt te vroeg maar er bestaan al wel enige opvattingen over. De groep mag eventueel groeien naar 20 personen. Ten eerste omdat er ook wel deelnemers door omstandigheden kunnen afvallen. Ten tweede omdat bij een bepaald aantal de interne aanvullende expertise toeneemt. De kring krijgt boven acht personen netwerkvoordelen.
Participatie	
Deelnemers	<p>De kring kent per 1-1-2007 tien academisch geschoolde deelnemers waarvan een deel een of meer studierichtingen aan de OU volgde, en een deel niet.</p> <p>Tot nu toe uitsluitend mannen. Dat zal veranderen want er staan enkele personen' in de wacht' op toelating. De woonplaatsen zijn gespreid over de provincies in het land: 1x Friesland, 1x Overijssel, 1x Utrecht, 1x Gelderland, 3x N-Brabant, 3x Limburg.</p> <p>Van deze tien, zijn er negen buitenpromovendus. D.w.z. ze hebben geen verplichting tot promoveren vanuit hun universitaire baan.</p> <p>Tot de deelnemers behoren: een gemeentesecretaris, een adjunct-gemeentesecretaris, een hoofd van de afdeling middelen van een provincie, een medewerker van Rijkswaterstaat, een burgemeester, een rechter, enkele adviseurs van grote adviesbureaus, een universitair medewerker, een voormalig medewerker van een universiteit.</p> <p>De namen: Abma, Beumer, Schoenmaker, Schutgens, Van der Meer, Eversdijk, Govaers, Kampermann, Resoort, Van de Laar.</p>
Zijn deelnemers actief geworden?	De meesten hebben zich spontaan gemeld bij de hoogleraar. Enkele personen zijn gestimuleerd om een promotietraject te overwegen.

Zitten personen in de 'wacht'?	Inderdaad, zeker drie.
Kunnen personen lid worden met een ander als enige promotor?	Dat is uitgesloten. Wel kunnen personen lid worden met een beoogde externe copromotor.
Kan worden gesproken van lidmaatschap?	Er wordt niet gesproken van leden maar van deelnemers. Een vereniging telt leden; dit is geen vereniging. Een vereniging telt bovendien een democratische basis en dat is ook geen hoofdkenmerk van de kring. De kring kent natuurlijk onderling overleg maar is vooral gericht op versterking van individuele promotietrajecten. De kring is zogenoemd een 'lichte gemeenschap'.
Is de deelname laagdrempelig?	De deelname is niet laagdrempelig, eerder hoogdrempelig. Deelname staat open voor talenten, waarmee om te gaan valt. Wie bij de 'intake' niet aan de criteria voldoet, wordt geen deelnemer. Wie niet produceert, gaat er uit.
Organisatie-aspecten	
Ondersteuning voor de kring	Ik heb een twintigtal personen van andere universiteiten en daarbuiten bereid gevonden om af en toe op te treden of commentaar te geven op een plan van aanpak, een hoofdstuk of concept-artikel. Er is dus een basis, een bredere verankering. Daartoe behoort o.a. prof.dr. Aardema (OU/BMC), prof.dr. Denters (UT), prof.dr. Hoetjes (UM), prof.dr. Stroink (UM), prof.dr. Spoormans (OU), prof.dr. Ringeling (EUR), prof.dr. Kickert (EUR), dr. Van Dam, Dr. Geul, dr. Gilsing (SCP), drs. Verstedden.
Juridische status van de kring	Er is geen sprake van een vereniging, stichting of bv. De kring is een vrijwillige organisatie onder leiding van de hoogleraar. Het is niet uitgesloten dat de organisatie middelen verwerft. Alsdan zal ze daarvoor een geëigende structuur kiezen.
Financiële middelen van de kring	Thans niet aan de orde maar wel besproken.
Functioneren	
Werkwijze van de kring	De hoogleraar heeft primair bilaterale afspraken met promovendi. Kringdeelnemers komen enkele keren per jaar bij elkaar en zoveel vaker als gewenst. Deelnemers communiceren vooral via e-mail.
Onderzoeksprogramma van de kring?	De groep werkt niet vanuit een bepaald onderzoeksprogramma. De meeste onderwerpen concentreren zich echter wel op een bepaald overheidsniveau: de provincie en gemeenten en hebben te maken met pogingen tot 'vernieuwing'. Diverse onderwerpen sluiten overigens aan bij werk van de hoogleraar.
Onderwerpen van promovendi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Visitatie van gemeenten; 2. Visitatie van zelfstandige bestuursorganen (zbo's); 3. De betekenis van toepassing van een bestuurskrachtmonitor; 4. De waarde van benchmarking door gemeenten; 5. Competentiemanagement in gemeenten; 6. Samenwerking tussen gemeenten in de vorm van het SETA-concept; 7. Bestuurlijk-risicovolle gemeenten: hoe wordt je risicovol en hoe verdwijnt die status weer? 8. Carrières van burgemeesters en het fenomeen van de vallende burgemeester; 9. De totstandkoming van publiek-private samenwerking bij infrastructuur en gebiedsgebonden projecten 10. Projectdynamiek: de totstandkoming van de Maaswerken
Zijn er handreikingen te vinden voor een onderwerp?	Het komt voor dat een hoogleraar een suggestie deed of doet voor een onderwerp voor een proefschrift. Wie op zoek wil gaan naar een onderwerp kan terecht bij de CdRom: Kennisdomein bestuurskunde. Daarin is door de hoogleraar Korsten voor om en nabij 35 clusters van onderwerpen/thema's de stand van zaken beschreven. Wie goed leest en verbeeldingskrachtig is kan daaruit vele onderwerpen voor onderzoek halen.
Scharnierpunt	
Kern: wat is het draaipunt?	Promovendi moeten allen een Plan van Aanpak ontwikkelen. Dat wordt door de hoogleraar van commentaar voorzien, maar wordt ook in de kring besproken. Het PvA blijft permanent in ontwikkeling gedurende het gehele traject. Het PvA omvat: de probleemstelling, de inbedding in een wetenschappelijke traditie en

	kennisfonds, beargumentering van het nieuwe van het onderzoek, de deelvragen, de methode van onderzoek en dus de bronnen.
Ontmoetingen tussen deelnemers en met hoogleraar	Tot medio jan. 2007 hebben twee bijeenkomsten plaatsgevonden. Daarvoor treedt een van de deelnemers op als gastheer. De eerste keer is de groep te gast geweest in het gemeentehuis van Bussum.
Toegang	
Toetredingscriteria	<p>Slechts zij worden toegelaten, door de hoogleraar, die</p> <ul style="list-style-type: none"> • over kwaliteiten beschikken om een redelijke succeskans te hebben om zelfstandig het onderzoek af te sluiten, • een goede scriptie schreven (= goede past performance), • over schrijftalent beschikken, • een onderwerp kunnen aandragen en uitwerken waarvoor ze zelf sterk gemotiveerd zijn, • voldoende basisscholing hebben op het vlak van de bestuurskunde en/of bedrijfskunde en/of bepaalde andere richtingen, • kennis van en zo mogelijk ook ervaring hebben in het openbaar bestuur, • beschikken over onderzoeksvaardigheid, communicatief vermogen en organisatietalent, • een zeer sterke drive hebben en zeker ook genoeg tijd; • gevoel hebben voor wat een proefschrift is en welke criteria gelden voor onderzoek. <p>Publicistische ervaring in de vorm van een al geschreven boek en/of een of meer artikelen in een wetenschappelijk tijdschrift strekt tot aanbeveling.</p> <p>Wie onvoldoende tijd heeft, wordt dus afgewezen. Dit is in de praktijk geoperationaliseerd als: wie gemiddeld minder dan 14 uur per week kan maken, wordt niet toegelaten.</p>
Financiële voorwaarden?	<p>Deelnemers betalen vooralsnog geen inschrijfgeld om deelnemer te worden van de promovendikring. Men krijgt ook geen vergoeding of subsidie van een universiteit.</p> <p>Wie onderzoek doet, moet overigens wel over enig budget beschikken. Bijv. als vragenlijsten worden uitgezet, voor reizen e.d.</p>
Beslissing over toe- of uittreding	Tien kandidaten zijn toegelaten. Daarbuiten valt het volgende te melden: Een persoon is niet toegelaten omdat die te weinig kennis had van wat een proefschriftonderzoek is en er te weinig gevoel ervoor had. Een persoon is afgewezen omdat die onvoldoende tijd kon vrijmaken in combinatie met het te beperkte beeld van wat een proefschrift is. Een persoon geeft er de voorkeur aan nog niet te beginnen maar eerst met een lid van de promovendikring en de hoogleraar een boek te schrijven.
Kunnen aio's ook lid worden?	<p>Aio's kunnen in principe ook lid worden.</p> <p>Maar het doel van de kring is niet om door middel van onderzoeksvorstellen elders middelen te verwerven en op basis daarvan aio's te werven.</p> <p>Het geloof in de succesvolle afronding van proefschriften door aio's is niet sterk ontwikkeld omdat de vergoeding voor aio's gering is.</p>
Rechten en plichten?	
Rechten van deelnemer	<p>De hoogleraar is het ankerpunt voor de promovendus, niet de instelling.</p> <p>Deelnemers ontlenen aan het kringlidmaatschap geen speciale rechten.</p> <p>Maar indien ze een contract tekenen met de OU kunnen ze beschikken over zelfde faciliteiten als OU-studenten. Dat is een uitspraak van het CvB. Het contract is in ontwikkeling.</p> <p>Een afspraak met de OU loopt via de hoogleraar.</p> <p>Er is geen sprake van een klachtrechtregeling.</p>
Plichten voor deelnemer	Wie een afspraak maakt met de hoogleraar om te gaan promoveren, is verplicht zijn aanwijzingen te volgen. Het belangrijkste basis voor de hoogleraar is zijn kennismacht,

	<p>expertise, ervaring als promotor en inhoudelijke overtuigingskracht.</p> <p>De plichten van de promovendus zijn verder gerelateerd aan een reglement voor promoties.</p>
Ondersteuning	
Bestaat er een calamiteitenregeling?	Nee, er is niet voorzien in de situatie dat als een promotor plotseling en definitief uit zou vallen, wat dan te doen. Dan kunnen promovendi zich verstaan met een andere hoogleraar. Er kan geen eis of claim neergelegd worden bij welke universiteit dan ook, en er bestaat ook geen schaderegeling voor dit soort gevallen.
Wordt de promovendikring ondersteund?	<p>De kring wordt niet officieel ondersteund in de vorm van personeel of financiële middelen.</p> <p>Een band met een hoogleraar - promotor, een contract met een universiteit en gebruik van haar faciliteiten verplicht wel 'moreel' om daar te promoveren.</p>
Tastbare uitkomsten	
Wat heeft de kring tot nu toe gedaan?	<p>De deelnemers zijn opgeroepen stevig aan de basiscondities te werken: het traject goed te bespreken in familieverband, met regelmaat aan het project te werken, een logboek bij te houden over tijdsbesteding, de nabije universiteitsbibliotheek te bezoeken.</p> <p>Elke deelnemer heeft een eerste Plan van Aanpak van minimaal 20 blz. gemaakt. Per 1-1-2007: tweede versie.</p> <p>Elke deelnemer heeft een proefschrift gelezen en besproken om gevoel te krijgen voor wat een proefschrift is, welke criteria gelden voor beoordeling en of een proefschrift het waard was verdedigd te worden. De hoogleraar heeft een lijst van 100 proefschriften verstrekt waaruit te kiezen viel.</p> <p>Elke deelnemer heeft zich bezonnen op methoden en technieken van onderzoek. Daarvoor is door de hoogleraar met een deelnemer een bundel samengesteld.</p> <p>Sommigen deelnemers bestuderen samen literatuur, die ze nodig hebben.</p>
Zijn er al concrete resultaten? Tastbare bewijzen?	Er ligt een boek bij een uitgever. Twee artikelen zijn ingediend voor beoordeling. Andere tussenproducten zijn in voorbereiding.
De hoogleraar werkt volgens de modulaire aanpak: wat is dat?	<p>Promovendi schrijven tal van tussenproducten, elk met een kop en een start, dus als een artikel.</p> <p>Elke deelnemer zal vóór het inleveren van een concept-manuscript een tussenproduct gepubliceerd hebben. Bijv. minimaal een artikel in een tijdschrift of een boek(je). Men behoort de forumwerking te kennen.</p>
Is sprake van voortgangscntrole?	<p>De promovendi hebben een commitment met de hoogleraar. Deze behoort zich in te spannen om de promovendus duidelijkheid te verschaffen over de kwaliteit van zijn plan van aanpak en andere aspecten van het onderzoek. Voortgangsgesprekken maken uiteraard deel uit van het promotietraject.</p> <p>Bij onvoldoende voortgang zal een deelnemer de kring moeten verlaten. De hoogleraar beslist, niet de deelnemers zelf. De kring moet 'zelfrespect' behouden.</p> <p>De universiteit houdt geen p-archief van promovendi bij.</p>
Geeft de promotor en/of de kring een soort verzekering voor succes? Zijn er garanties?	<p>Er is door deelnemer in de promotiekring te zijn geen garantie voor succes. Alleen de promotie telt.</p> <p>De promotor is niet gehouden om de promovendus stap voor stap te begeleiden. Nee, de promotor is officieel in Nederland geen begeleider maar wel een persoon die een kader mee helpt scheppen, die stimuleert, die stappen in het proces beoordeelt. De promotor moet het manuscript uiteindelijk goedkeuren alvorens een promovendus een volgende stap kan zetten.</p> <p>Een door een promotor goedgekeurd proefschrift wordt door de promotor voorgelegd aan een manuscriptcommissie, die wordt ingesteld door het College voor promoties van een universiteit. De promotor kan daarvoor voorstellen doen maar beslist niet over het lidmaatschap van die manuscriptcommissie.</p>

Doet een promovendus er goed aan ook steun buiten de kring te zoeken?	Ja zeker. Iedere deelnemer moet meedenkers en meelezers hebben buiten de kring. Dat is een eis. De handige promovendus kan zelfs steun inkopen voor onderdelen van het onderzoek en ook met anderen tussentijds publiceren.
Kan een promovendus eventueel falen op de promotor verhalen?	In het geheel niet.
Mogelijkheden/varianten	
Kun je nog lid worden als je overweegt om te gaan promoveren?	Ja, dan vindt er wel eerst een intakegesprek plaats en volgen afspraken. EE moet eerst een onderwerp gekozen worden en een opzet gemaakt worden.
Kan een kandidaat tips over promoveren krijgen?	Ja. Er is van de hand van A.F.A. Korsten een 'Wegwijzer voor het promoveren'. En: van A.Korsten en A. Kampermann '50 Gouden regels en tips voor een proefschriftonderzoek'.
Kun je ook bij de hoogleraar Korsten terecht zonder te hoeven toetreden tot de kring?	Dat kan, deelname aan de kring is niet verplicht. Iedereen maakt individuele afspraken met de hoogleraar.
Is informatie van de deelnemers openbaar?	Informatie uit de promovendikring is niet openbaar tenzij een deelnemer zelf informatie verstrekt. Promoveren is ook een kwestie van concurrentie. Anderen moeten niet aan de haal gaan met wat iemand uitzocht.
Informatie	
Informatie over de promotor	Zie www.arnokorsten.nl .
Beschikt de promovendikring over een eigen website?	Neen, maar de hoogleraar wel. Promoveren is gekoppeld aan een hoogleraar, niet aan een instelling tenzij men in dienst is van een universiteit. Zie verder wel: www.arnokorsten.nl .
Kun je bij iemand van de Open Universiteit informatie krijgen over promoveren of de promovendikring?	Neen, u moet altijd bij de professor zijn.
Contactadres	Open Universiteit Nederland, Managementwetenschappen t.a.v. prof.dr. A.F.A. Korsten, postbus 2960, 6401 DL Heerlen, tel. 045- 5762344; e-mail: arno.korsten@ou.nl . Zie www.arnokorsten.nl